

L'ESQUEJELLA DE LA TORRATXA

Núm. 1997 — Anv XXXIX

BARCELONA 6 D'ABRIL DE 1917

PERIÓDIC HUMORÍSTIC IL·LUSTRAT

10 cèntims — Atrassats: 20

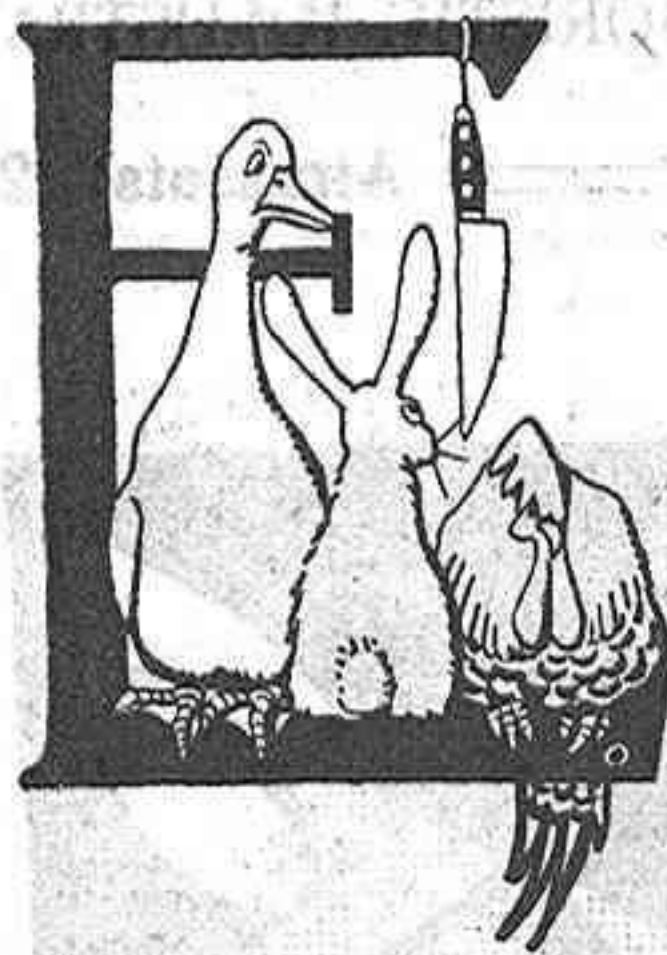
...!OMO-HOCE

CRÒNICA

DIJOURS DE CARN

En la meua adolescència, viscuda en una vila empordanesa, a l'arribar la setmana santa o els seus preludis quaresmals, un bon catedràtic anticlerical retreia cada any, amb fixesa de calendari, la composició química de la carn i del peix, arribant a la científica i volteriana conclusió de que l'església no sa-

bí lo que's feia, prohibint en els dies nomenats sants la carn i recomanant el peix.

Aquell bon catedràtic, digne d'En Flaubert, si volen, però d'una vida pura i d'una mort civil decorosa, venia a dir que tot en el món està exempt de les intermitents impureses que vol imposar el catolicisme, que tot era grat a Déu perquè tot obeïa a les harmonies orgàniques per ell establertes i que els homes podien dedicar-se a les seves normals alimentacions, perquè no se sabia de cap prescripció evangèlica que recomanés el llobarro, menyspreuant les patriòtiques botifarres.

Aquell bon professor empordanès tenia raó, que li ha estat donada per la mateixa església. Benedicte XIV, papa, ha ordenat que durant la Quaresma i fins el dijous sant sigui permès menjar carn. Menjar carn en dijous sant i amb benedicció apostòlica, gairebé! Les ingénues famílies que's tornaven herbívores des del dimecres de cendra, les que tenien per tan nefanda cosa la vista d'una costella en dijous sant, com la contemplació de qualsevol troç de carn masculina o femenina necessitada d'ésser amalgamada, i com hauràn sentit en la mateixa entranya de la seva fè aquestes llibertats decretades pel papa! Es a dir, que lo que abans era pecat mortal, ara, mitjançant una butlla, és permès, esdevenint l'abominació, acte consentit i plascèvol? Així, on fonamentar la fè? ¿Com creure que les altres prohibicions no tindran, com la carn del dijous sant, una vida efímera, acabant per ésser tolerades?

Voltaire no hauria imaginat una anècdota més aguda i turbadora. Ni aquell Bartrina que ja va pressentir aquestes arbitrarietats, quan encarant-se amb la gent beata que acceptava totes les molesties, limitacions i pecats de la església, els hi preguntava: «bé, però ¿i si després resulta que no hi ha cel?» ¿I si després d'impedir la fornicació, per exemple, resulta que és grata al pontífex i a Déu,

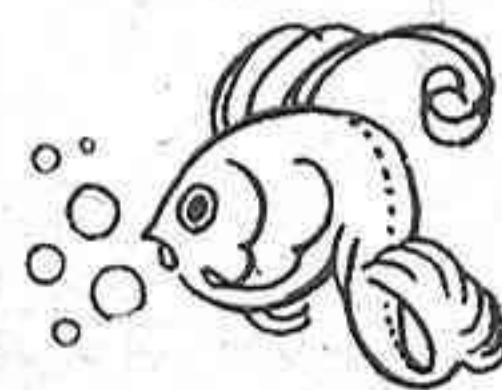
amb una petita ofrena que's faci, reminiscència dels presents votius oferts a Priap i a Venus?

*
**

Als homes d'idees avançades ens contraria aquesta decisió de l'església. Mengeu carn!—ens prega. Però no podem menjar-ne, perquè adquirint-la provem que la crisi dels queviures, fonament de la protesta contra el govern, no té la suposada gravetat, i hem d'abstenir-nos també d'ingerir-la per a no acatar la benevolença de les autoritats eclesiàstiques. ¿Com acudir ara als fraternals banquets de promiseuació? ¿Ni com demanar un *oastbeef* amb aire heroic, actuant de Prometeus de restaurant? La carn en dijous sant no poden demanar-la més que les persones d'ordre i de sentiments religiosos. Nosaltres, els ateus, hem de menjar de peix. Lo anticlerical era un bisbe; avui ho és una llagosta.

I així com han admès els catòlics la carn, un dia arribarà en que els tramvies que només correràn fóra del centre de Barcelona, travessaràn, plens d'irreverent soroll les Rambles, i serà de precepte visitar els monuments en cotxe i, aplicant a la mort un criteri gitano, se desitjaràn les turbulències. I nosaltres menjarem de peix, anirem a peu, ens imposarem la roba negra i decretarem el silenci. Jo, al menys, avui, per primera vegada en la vida, no promiscuaré.

PARADOX

Del Jardí dels humoristes

LA BONA MARE

Massa bona, com tindrem ocasió d'explicar tot seguit.

En aquella època la bona mare tenia el cor completament entès pel seu fill. Altres cinc que n'havia tingut, havien desaparegut sobtada i misteriosament, donant-los per morts. Compteu amb la passió que estimaria aquest que li restava.

Mare i fill vivien a fóra, a muntanya, en una solitaria casa de pagès.

Com havem dit, ell era fill únic; lo qual vol dir que pujava mimat. Com no tenia amics ni companys per a jugar, jogava amb la seva mare. Aquesta tot li deixava fer, i es desvivía per a entretenir-lo i divertir-lo. Se complavia en abandonar-se a tota mena de carinyoses afectuositats.

D'una hora lluny s'endevinava que lo que ella volia era reemplaçar per al cor del fill la tendra atenció del pare que—pobret!—no havia conegut, ja que la mare havia acceptat l'amor d'un passavolant, d'un desconegut, que un dia, una tarde mandrosa de l'estiu, incitadora a

tota mena de voluptats, allí mateix, a l'ombra del paller, la havia feta mare, abandonant-la després i no recordant-se mai més d'ella.

Tot just arribat a l'adolescència, el fill manifestà una decidida vocació per a la caça. Sortia a caçar i, la mare, entenedrida, el seguia a tot arreu, no el deixava mai. De aqueix modo conegueren ambdós la delícia de veure volar les perdiuetes, nedar els ànecs i encauar se els conills. I al camp, al mig del bosc, fou on passaren les hores més ditxoses.

Però vingué la pubertat. El neguit amorós, aquella frisança enguniosa de la sang, aquella febre d'estimar, s'apoderà del fill. La mare ho endevinà tot seguit en els seus esguards, en la seva tristor, signes infalibles del desig carnal.

I com més visible era l'estat febrós del fill, més creixia el compadiment de la mare. Però, en aquell lloc tan solitari, com donar compliment a les impaciències de la naturalesa? Quina amant compassiva i complacent podia trobar en aquell recó de món? La pobre mare es desesperava al veure'l amagrir de aquella manera, per culpa de l'amor...

Un dia va descobrir, amb el natural espant, que el seu fill llençava una mirada intencionada, un esguard plé d'amorosos desitjos damunt de ella, un esguard d'aquells passionals que no donen lloc a dubte.

I la mare, excessivament bona per a ell, feta a donar-li sempre tots els compliments i tots els gustos, com que l'estimava... va cedir...

Però ara me'n adono que havia d'haver començat per dir-vos que el fill se deia *Xelin* i la mare *Mustela*, i que un i altre eren magnífics exemplars de goços caçadors, de raça perdiguera. — BEAUBY

ELS ANGELETS AL-LIADÓFILS

—Arri avall, tu i el teu trastol...

demanava Don Joan? Sí, però és que és més difícil fer un llibre que dues dones.

En Rovira ha publicat el seu darrer sobre el nacionalisme català, i la gent ha començat a comptar els polítics que hi apareixen i els que han sofert la indiferència o el menyspreu d'En Rovira. Entre aquests figura l'anomenat «Xenius».

—Per què no l'heu posat?—li pregunten.

—Perquè En «Xenius»—respon—té, políticament, tanta importància com En Casas Carbó.

Però En Rovira s'equivoca. En Rovira ignora que En Casas Carbó està a punt d'assolir la gloria que li ha estat negada com a candidat. En Casas Carbó prepara també un llibre, en el que, adoptant la forma dialogada, ell i En Cambó se barallen. Es una polèmica terrible, en la que sempre guanya el senyor Casas Carbó. Aquest ho explica així:

—Quan trobo un argument, faig contestar an En Cambó i aleshores li fico l'estilet fins el cor.

Llibres

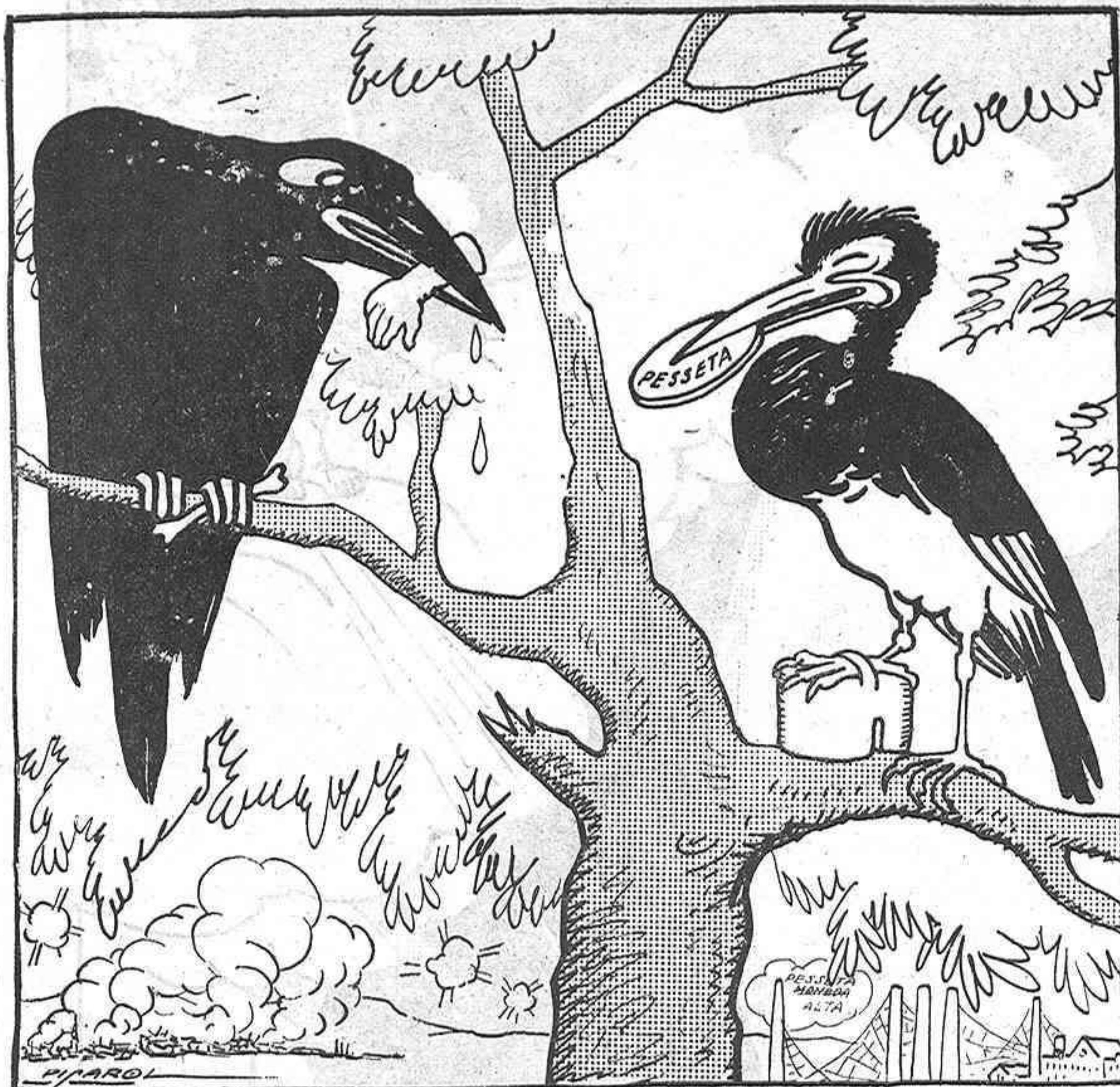
El mètode Ahn podria servir per a aplicacions literàries.

—Té vostè dues pessetes?

—No, però tinc a punt de publicar-se un llibre.

Tothom té un llibre a punt. Sobre tot En Rovira i Virgili, que és una publicació quinzenal. Don Joan per a una dona necessitava tres dies. Doncs En Rovira, per a un llibre amb sis dies ne té prou. El doble de lo que

EXEMPLARS DE ZOOLOGIA

El corb, l'aucell de la guerra; i la garça, l'aucell neutral.

Paturot, director general

Hem parlat d'En «Xenius». Sigui'ns permès trencar la discreció jurada a un amic, escampant lo que avui serà motiu de cultes xafarderíes en l'Institut d'Estudis Catalans.

Eren tantes les queixes, murmuracions i enutjos que produïen en l'Institut les intromissions i abusives impertinències d'aquest senyor, que abans de que agafessin un aire de revolta acadèmica, sembla que s'ha decidit llençar-lo de la secretaria general. Mes, com si se resistia a la dimissió, podria iniciar una franca guerra civil en l'Institut, comprenent el seu esperit, van a proposar el seu nomenament per a lo que podríem nomenar direcció general d'ensenyança de la Mancomunitat.

Deixarà d'ésser secretari de l'Institut per a ésser Director General d'Instrucció Pública de Catalunya, sonora jerarquia que li escaurà meravellosament. El sou ascendirà a 7,500 pessetes i diuen que's proposarà l'us d'uniforme.

Finalment, el Jeroni Paturot dels nostres intel·lectuals haurà arribat a les altures d'un Royo Villanova de menor quantia.

En Calvet, o l'optimisme

El nostre vell amic, d'ençà que no fa activa política, no havia pogut oferir-nos una injecció d'optimisme. En Calvet, com En Jaume Brossa, són homes depurats i refrigerants. Veient-los i escoltant-los, un pensa sempre

en l'aplicació del crit francès: *Vollà le printemps qui arrive!*

Vàrem trobar-lo en una hora trista, en els preparatius d'un enterrament. En Calvet pujava a la casa mortuoria, d'on sortíem amb aquella inevitable depressió que imposa sempre l'espectacle de la mort. En Calvet se deturà, tussí una mica, i amb una cara contristada ens digué:

—Aquesta tos m'enfada. Jo no viuré gaire. Dintre de trenta o quaranta anys tindrè un disgust.

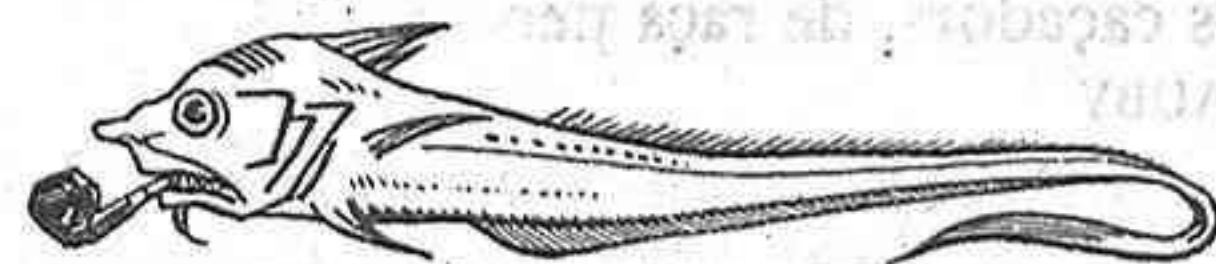

De l'amor patri

Res més pràctic per a demostrar lo molt que s'estima a Catalunya que endegar conferències sobre aquest tema de l'amor al terrer; si les tals conferències poden servir per a disculpar-se del no fer res, quan hi ha dret a esperar molt d'un, i si ademés, en un incís de la patriòtica conferència, pot insultar-se estúpida i covardament a vells amics, dels que tan sols serveis i favors se deuen, aleshores el *desideratum*.

El mal és que el conferenciant veu la palla en l'ull del veí i no se'n adona de la viga en el seu. Sos *enemics* beuen absent de gorra, criminals! més que criminals! Ell de gorra fuma, de gorra vesleix i de gorra menja el nostre pa de cada dia. Els seus *enemics* entren a les tavernes a fer-ne cinc; no tothom té una filla que toqui el violí en cafès de sopar-tango, i amics de la tal noia que paguin les consumacions.

Oh, l'amor patri i paternall! Sab què, senyor Canons? Merda!

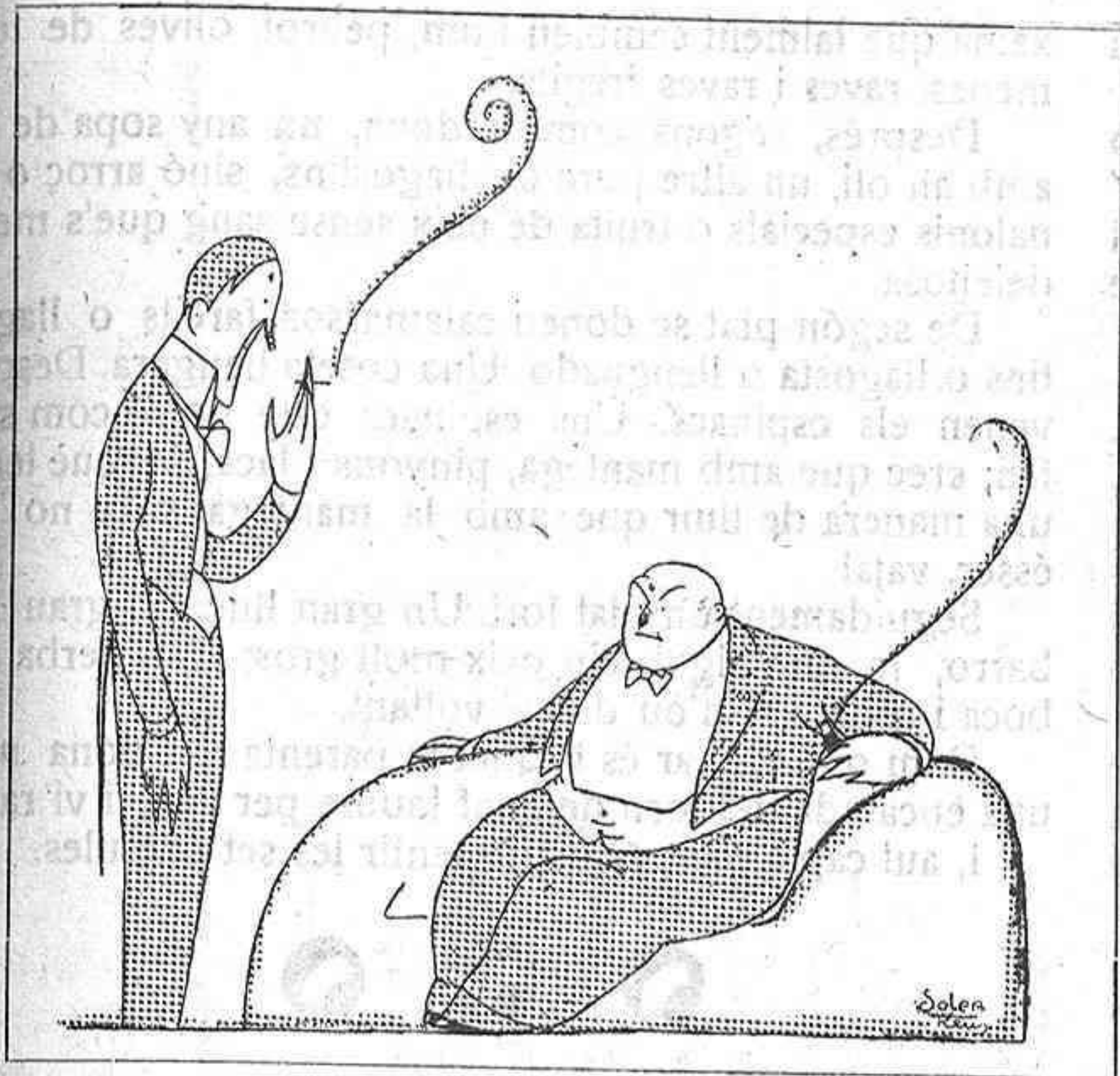
La faula de l'elefant

Senyor Elefant viu en un palau plè de sumptuositats. Els marbres i els bronzos i tota llei de riques meravelles d'ornamentació fan un fons de pompa i majestat a la seva significació poderosa.

Senyor Elefant té grans i amplíssims jardins, on obren sa gràcia odoranta i delicada totes les flors de més estranya bellesa; on l'aigua, al caure damunt les taces de marbre, canta epitalamis ignorats.

Senyor Elefant té una llarga corrúa de servents, un celler abundantment proveït, una magnificència, en fi, que omple sa vida de benestar. Adhuc, en el jardí, per a son regal, hi té tres o quatre homes.

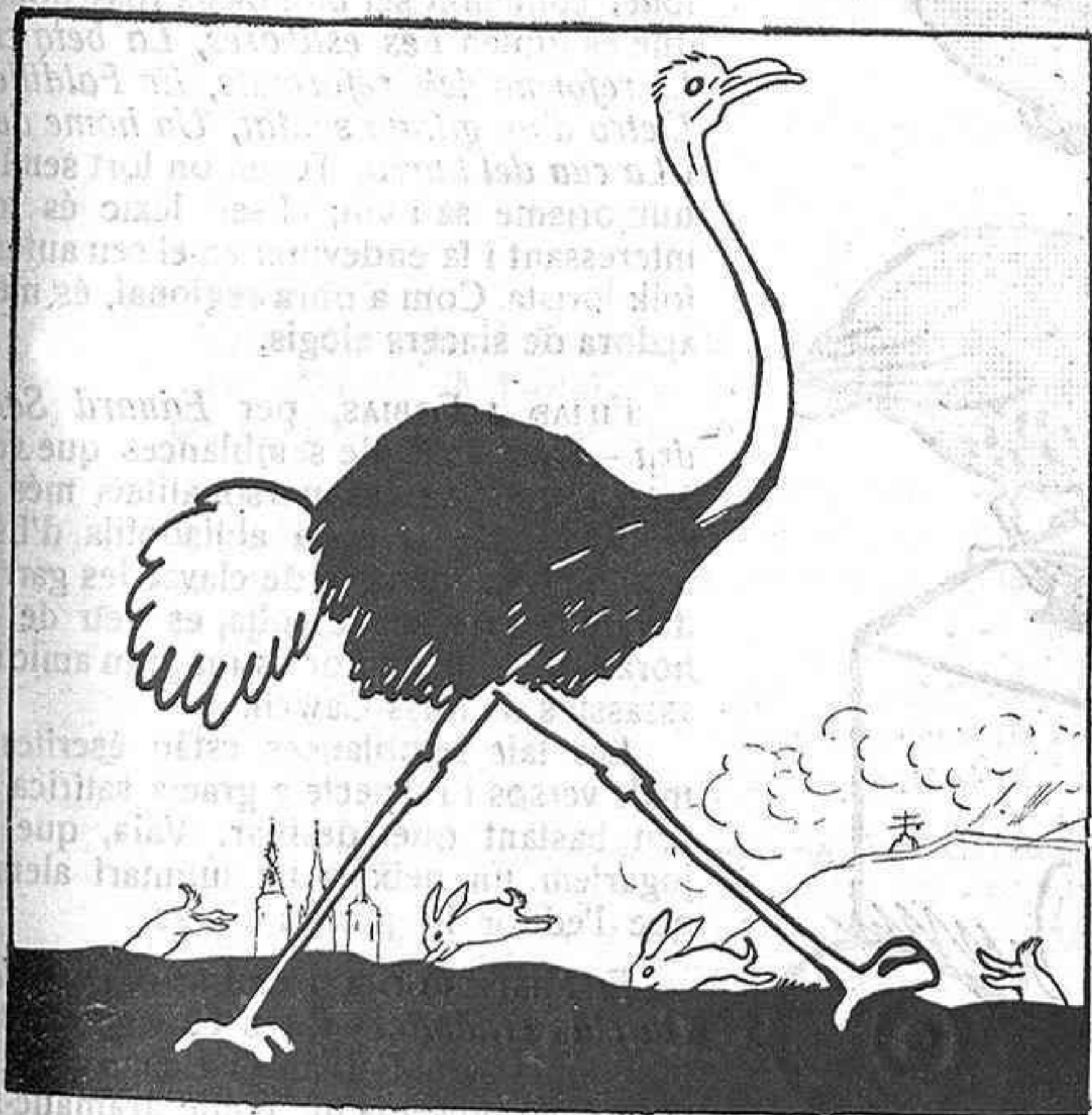

BENEFICIS DE GUERRA

—Hi ha els de la fàbrica que venen a cantar les caramelles...

—Fes-los pujar que'ls convidarem a pendre horxata.

EL PAPU

—No sé què no fa!... Encara no's parla que haig de venir, tots els conills fugen.

Senyor Elefant no es priva de res. Perquè vol i perquè pot, son palau és la més alta i forta i poixanta manifestació de la riquesa.

Senyor Elefant, quan passeja per les llargues avingudes del magnífic jardí de les seves solituts, voldria capir l'íntim sentit de les seves melangies. Perquè en mig de les seves riqueses, en mig del seu poder resplendent, en mig de sa vida fastuosa i opulenta, senyor Elefant s'avorreix com una ostra vulgar.

S'avorreix i no ho creu ningú. No pot dir-ho a ningú. Està condemnat, per no sab quina estranya llei de justícia, a sofrir tot sol, en la falsa apariència de son benestar mirífic, de sa vida regalada, la buidor de que s'omplen totes les hores en son palau.

Per a distreure's va disposar reunions i festes, i no li provaren. Volgué banyar-se (sempre li semblà una distracció) i agafà dolor; volgué haver cura ell mateix de son jardí i malmeté les plantes.

Avorrit, ensopit, esllanguit, senyor Elefant es donà a la malinconia. Passava llargues hores amb la trompa enlaire, com interrogant el misteri de la vida... Però res, tampoc d'allí dalt baixava cap llei de consolació i aconsellament.

L'ànima de senyor Elefant començava a ésser l'ànima del Rosega-fàstics i es decandia i defallia cada dia.

Amb això, veient-lo tan embabiecat i plè de nafres espirituals, veient ben pel clar que, amb aquelles manies i interiors corsecaments senyor Elefant, era elefant a l'aigua, els tres o quatre homes que per a son regal i esbarjo tenia en son jardí, determinaren pendre una resolució. I la prengueren. I ben radical i ferma i voluntariosa.

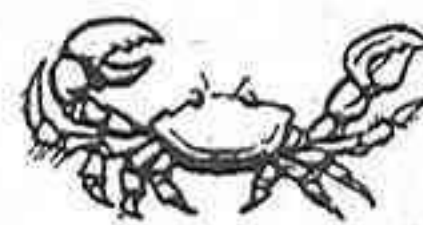
Aixís, un bon dematinet en que el senyor Elefant prenía la fresca, meditatiu i esotèric, amb la trompa girada vers el cel (perquè amb tantes trifulgues, senyor Elefant havia devingut un *trompa-girat*) els homes l'apresaren, guarnint-lo amb una mena de guarniments que a l'ensemps l'embellien i castigaven. La novetat del fet plagué al Poderós. I es deixà menar. Damunt d'ell, dominant-lo, els quatre homes fan camí per altres regions...

Allà, al lluny, solitari i bell, el gran palau resta abandonat.

Arribats a lloc, els homes volen despedir a senyor Elefant. Aquest no sembla el mateix treballador i bon xai, té duricies a tot el còs per mor de les llargues fatigues. Els homes volen despedir-lo. Però ell se'ls mostra fidel i sumís i bon minyó i amb una dolça pregaria en els ulls, remenant la trompa com un incensari, els diu, mig agenollant-se.

—No, deixeu-me restar amb vosaltres; feu-me treballar. Allí, sense fer res, m'avorria tant!

Senyor elefant està redimit.

Dinar de peix

Tan tu com jo, car lector, en la diada d'avui, Divendres Sant, menjarem peix, exclusivament peix. De peix, vaja! No sé si tinc llegidors que assisteixin als àpats de promiscuació. Prefereixo pensar tot lo contrari per bé de les seves animetes i delectació dels seus sentits.

Si això del menjar de peix fos menjar de bacallà, servidor seria el primer de protestar-ne; no perquè no m'agradi un bon tall de morro guisat amb samfaina o bollit amb patates i amanit amb all i julivert; no és això. És que bacallà seguit, seguit, seguit, és una cosa que corseca i tira massa, molt massa per la beguda. Veritat que tots els dinars de peix hi tiren per la beguda? I es com-

prèn. Com que són menges lleus, la còrpora demana una miqueta d'aliment de vi.

Doncs, sí, avui menjarem de peix, com ne menjarem demà, vigília de Pasqua. En això trobo que Benet XIV l'ha errada. Deixar barrejar el dimecres i el dijous sants i fer que'ns abstinguem de la carn el dissabte, el dia de les caramelles, de les mones i dels bèns? En fi, no'ns hi embarquem. Quan ell ho ha fet, ben fet està.

Hi ha molta gent que aquests dies se'n va a fòra. Mussols! Més que mussols! Deuen anar a menjar herba, aquests ximplets! I sinó mengen herba a menjar arengades amb rovell i bacallà del Llaurador, que és el més dolent de tots. Que no ho saben que a fòra no hi ha mai peix? Ni en els pobles de la costal... Barcelona tot s'ho menja.

Jo aquí resto. Me convidaré, com cada any, a casa de una parenta molt complidora dels manaments de la Santa Mare Esglesia, i que com que al vespre dejuna, al migdia s'afarta com una lladre.

I allò és fruit. Primerament aquelles anxoves, les sardines de Nantes farcides de trufa, uns tallets de moi-

xama que talment semblen llom, pebrot, olives de totes menes, raves i raves fregits.

Després, segons com li dóna, un any sopa de rap amb ali-oli, un altre puré de llagostins, sinó arroc o canalonis especials o truita de peix sense sang que's menja deleitosa.

De segon plat se donen calamarsos farcits o llagostins o llagosta o llenguado. Una coseta lleugera. Després venen els espinacs. Uns espinacs que no sé com se'ls fan; crec que amb mantega, pinyons i laca, perquè tenen una manera de lluir que amb la mantega sola no pot ésser, vaja!

Seguidament un plat fort. Un gran lluç, un gran llobarro, lo que sigui. Un peix molt gros, amb herba a la boca i rodanxes d'ou dur al voltant.

Com que'l dinar és flaqet la parenta ens dóna nata, una encasada del forn de Sant Jaume per cap, i vi ranci. I, au! cap a Sant Agustí a sentir les set paraules.

PAPERAM

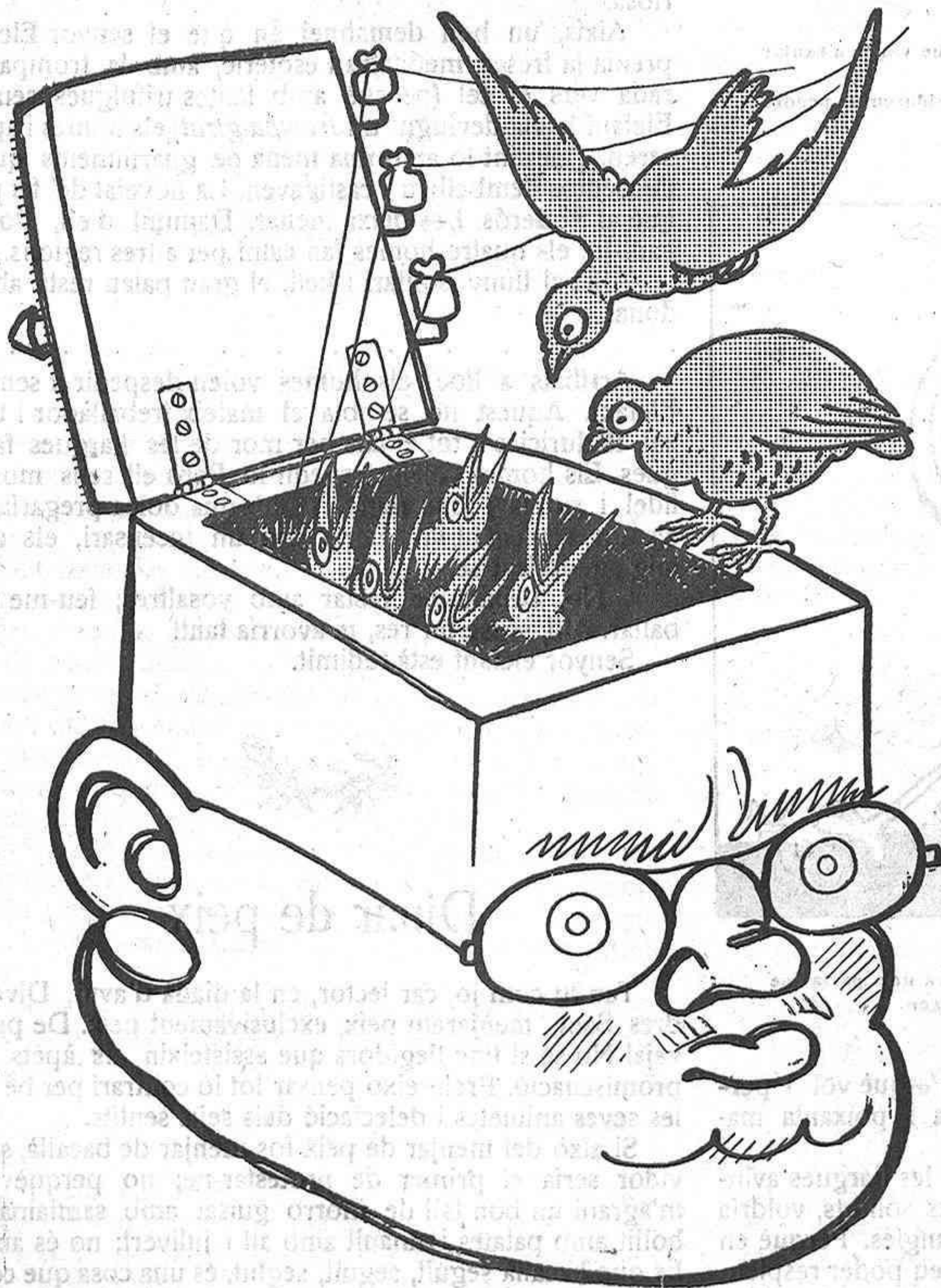
FARIBOLES, per Carles Grando. — Un follet contenint set monòlegs rossellonesos que es titulen *Les estisores*, *La beta crua*, *La reforma dels reformatos*, *En Faldilletes*, *Lletra d'un gitano soldat*, *Un home de pit* i *La cua del burro*. Tenen un fort sentit de humorisme sà i viu; el seu lèxic és força interessant i fa endevinar en el seu autor un folk-lorista. Com a obra regional, és mereixedora de sincers elogis.

FILIAS I FOBIAS, per Eduard Saavedra. — Una serie de semblances que volen ésser retrats de les personalitats més significades entre la colla al·liadòfila d'Espanya. Amb la manera de clavar les garrotades de cego i sense solta, es veu de una hora lluny que l'autor és un gran amic dels assassins de Miss Cawell.

Les tals semblances estan escrites en mals versos i respecte a gracia satírica deixen bastant que desitjar. Vaja, que ens jugaríem un peix o un submarí alemany que l'editor hi perdrà diners.

EL MISTERIO DEL CLAUSTRO, per Mario García Fernández. — Més conegut amb el pseudònim de Fernán-García, aquest senyor ens presenta un conte dramàtic-sentimental bastant cursilet; una historia romàntica de l'època dels nostres desastres colonials, que per sa escassa originalitat i la migrada manera d'ésser descrit, ens sembla que no valia la pena d'editar-se en un follet. Allò en les columnes de *Blanco y Negro* hi estaria molt bé. Ah! I una cosa tan minça conté dugues dedicatives; una al senador Junoy i una altra an En Morote, que és tota una rifada.

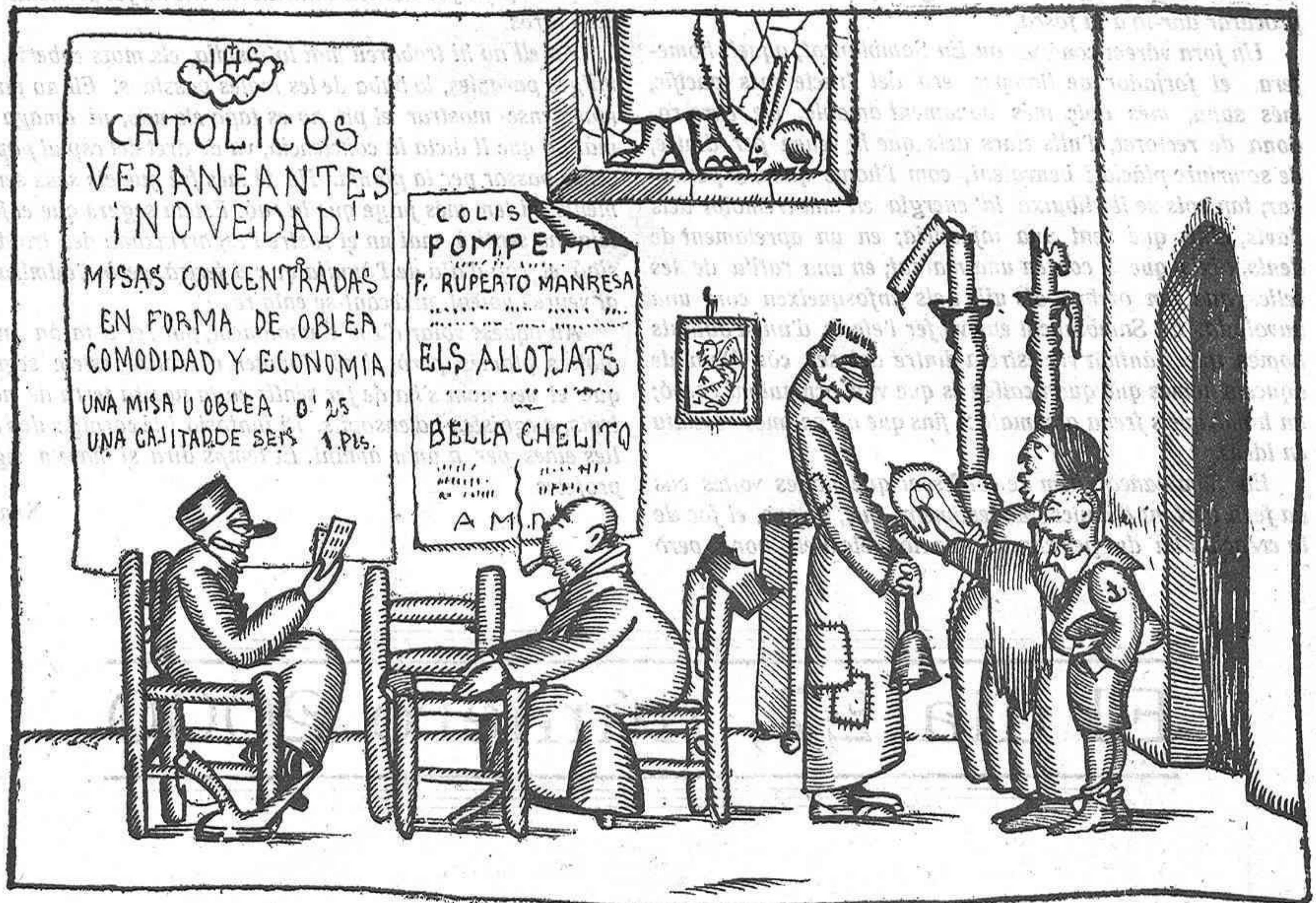
LO NOI DE BORDO. — Quadro dramàtic representable, original de Josep Alemany i Borrás; seguit d'altres treballs en prosa i en vers del mateix distingit escriptor.

CERVELL DE GERMANÓFIL

Un niu de guatlles

DIJOUS SANT

— Venia a portar-li aquesta bombeta elèctrica pel monument.

Forma tot plegat un dels fascicles, el corresponent al número 204, de la Biblioteca d'autors catalans que es publica amb el títol de «Lectura Popular».

ALMANAQUE RIERA, para el año 1917. — Un calendari anunciador que conté un grapat d'articles literaris, il·lustracions i notes d'amenitat, alternades amb reclams de la casa J. Alexandre Riera.

CORAZÓN DE TORERO, per Teófil Gautier. — Es la primera noveleta curta que publica la nova biblioteca de caràcter literari «La novela universal», que s'edita a Madrid.

LAS SENDAS PROPIAS, per Juan Aguilar Catena. — Una novela de proporcions que acaba de veure la llum en *Los Contemporáneos*. Es interessant i va acompanyada de il·lustracions del conegut artista Penagos.

SEPT SCIENCIES

Els primers articles que varen sortir d'En Samblancat a Barcelona, van fer l'efecte de una pedra llençada amb furia an el nostre estany d'aigües neutrals i somortes. La gent veia, sense donar-se'n compte, que el nou escriptor no era libellista, que no era un nou reventador, tan abundants en la nostra terra, que no era un altre embaucador de poble. Dintre d'aque-

lla prosa violenta, hi veia bategar una ànima de poeta, d'un poeta a lo Isaies, a lo Marat, a lo Rochefort, a lo Lleó Daudet. Hi veia un home que duia el cor amarat de justícia i de redempció, que li flamejava an el cervell i li espurnejava en la ploma; hi va veure un volcà de pensament que esclatava en flames lluminoses i que si bé cremava, al seu pas feia claror com una gran foguera.

Avesats a l'estil periodístic, que posa colcrem a cada mot i vaselina a cada concepte, aquell dir les coses pel seu nom i les veritats sense retòrica, aquell estil que portava la toçuderia aragonesa i la lluminositat mediterrània, els va semblar una fuetada que els donaven al mig del rostre. Cada lletra era una espurna i cada síl·laba una martellada, i al galliner hi hagué un esglai, com si hagués entrat un esparver. Els que tenen fets per amagar, tingueren basarda de aquella llum; als que treballen en soterranis, els va enlluernar la finestra oberta; als embaucadors d'ofici, els hi va tremolar la paraula; els que han guanyat malament els quartos, varen posar dos forrellats més i els lladres es vuren encauar, però al mateix temps que tenen feresa, sentien certa admiració per aquell Samblancat del dimoni, que traspuava valentia; però com que pot més l'esperit del mal que de bé, com a tots als que duen a l'ànima una auriola de Messies, el varen començar a perseguir. Varen comprendre que aquell home no era de la mena dels que's venien, dels que's deixen negociar, dels de componenda, dels de cera, i la indignació va ésser general. Aquell escriptor els venia ample. Ja que ells

vivien a mitja llum, no varen volguer portes obertes, i van procurar dur-lo a la fosca.

Un jorn vàrem conèixer an En Samblancat, aquell home-fera, el forjador de llamps; era del tracte més pacífic, més suau, més dolç, més bonament amable. De cara rodona de rector, d'ulls clars dels que hi veuen per dintre, de somriure plàcid i benivolent, com l'home que sab perdonar; tan sols se li dibuixa la energia en una tremolor dels llavis, aixís que sent una injustícia; en un apretament de dents, aixís que li conten una maldat; en una ratlla de les celles, que fan ombra als ulls i els enfosqueixen com una nuvolada. En Samblancat ens va fer l'efecte d'un d'aquests homes que l'ànima viu estreta dintre del seu còs. D'un d'aquests homes que quan callen és que van acumulant carbó; un home que's frena a si mateix, fins que no pot més i esclata en idees.

En Samblancat, hem de confessar que moltes voltes ens ha ferit parlant d'amics que estimem, que, a cops, el foc de la creació l'ha dut per camins que no crelem els bons, però

sempre aquest foc del seu entusiasme. ens ha fet perdonar els seus errors.

An ell no hi trobareu mai la insidra, els mots coberts, les mitges paraules, la baba de les males passions. Ell no parla mai sense mostrar el pit, no es tapa els ulls, ni amaga la mà. Lo que li dicta la consciència, va de dret del cap al paper, sense passar per la ploma. No té més frè que els seus sentiments, ni tem més jutge que la raó. Estem segurs que el fuejot no sentirà mai an el rostre l'esgarrinxada del traïdor, sinó el cop d'ala de l'àguila que el ferirà, però l'admirarà, al veure'l valent, aixecant-se enlaire.

An aquest volar d'En Samblancat, pot-ser li faràn caure moltes plomes, però si no el maten a traïció, estem segurs que el seu nom s'ha de fer sentir en la nostra terra de neutrals, d'egoistes i d'ensopits. Té fantasia i té coratge, dos belles eines per a anar amunt. El temps dirà si havem sigut profetes.

XARAU

El dia 27, número 2000

NORMES

clares i senzilles
per viure amb tranquil·litat
i atrapar les pessetones
sense gaires mals de cap.

Tingues per lemes frescura,
bon gènit, bon devallant
i deixa a càrrec del pròxim
les virtuts del treballar,
tota volta que de feina
no se'n veu cap burro gras.
Convençut d'aquella dita
«qui no'm toca, mal no'm fa»,
digues que si a totes hores
i amén a tot disbarat.

Mal que tot s'ensorri o's perdi,
deixa fer, deixa passar;
no hi ha mal que cent anys duri
ni remei que faci tard.

De l'honor de la consciència
com de la moralitat,
i altres cent virtuts que invoquen
quatre brètols fracassats,
t'aconsello prescindir-ne;
puix ni fan el caldo gras
ni, per ser passats de moda,
ja ningú'n sol fer cabal.
Sigues en tot home pràctic,
no miris prim, tira llarg
ni reparis en cap medi
dels que fan omplí el calaix.

L'experiència que és la mare
de la ciència, ho diu molt clar:
«Jogant nèt perderàs sempre;
jogant brut, triomfaràs.»

Fés serveis a mida curta,
puny estret i peu forçat;
i, si tant i tan apreten,
dóna l'hu per mil dels guanys
que't resultin, nèts de palla
com de gastos generals.
Simpatitza amb la faràndula
que engalipa al poble baix
amb promeses ben boniques
i sermons ben virolats.
Mena respecte als polítics
més xerraires i farsants,
als lladregots que han fet una
fortuneta regular
als doctors en tota ciència
i als pollins sense ronsal
que amb disfrega de gent kulta
trobaràs a cada pas.

Aparte't sempre del pobres
que en tot temps són mals companys,
arramba't als qui governen,
adula als rics ignorants,
engega a dida als poetes
gandulots de mori-fam,
riu-te de les arts i ciències
com de qui les va inventar
i, sobre tot no descuidis
d'expressà en mal castellà
lo que molt millor diries
en ta parla natural.

Fomenta sempre que puguis,
de present o d'amagat,
la vulgatxerfa, el vici,

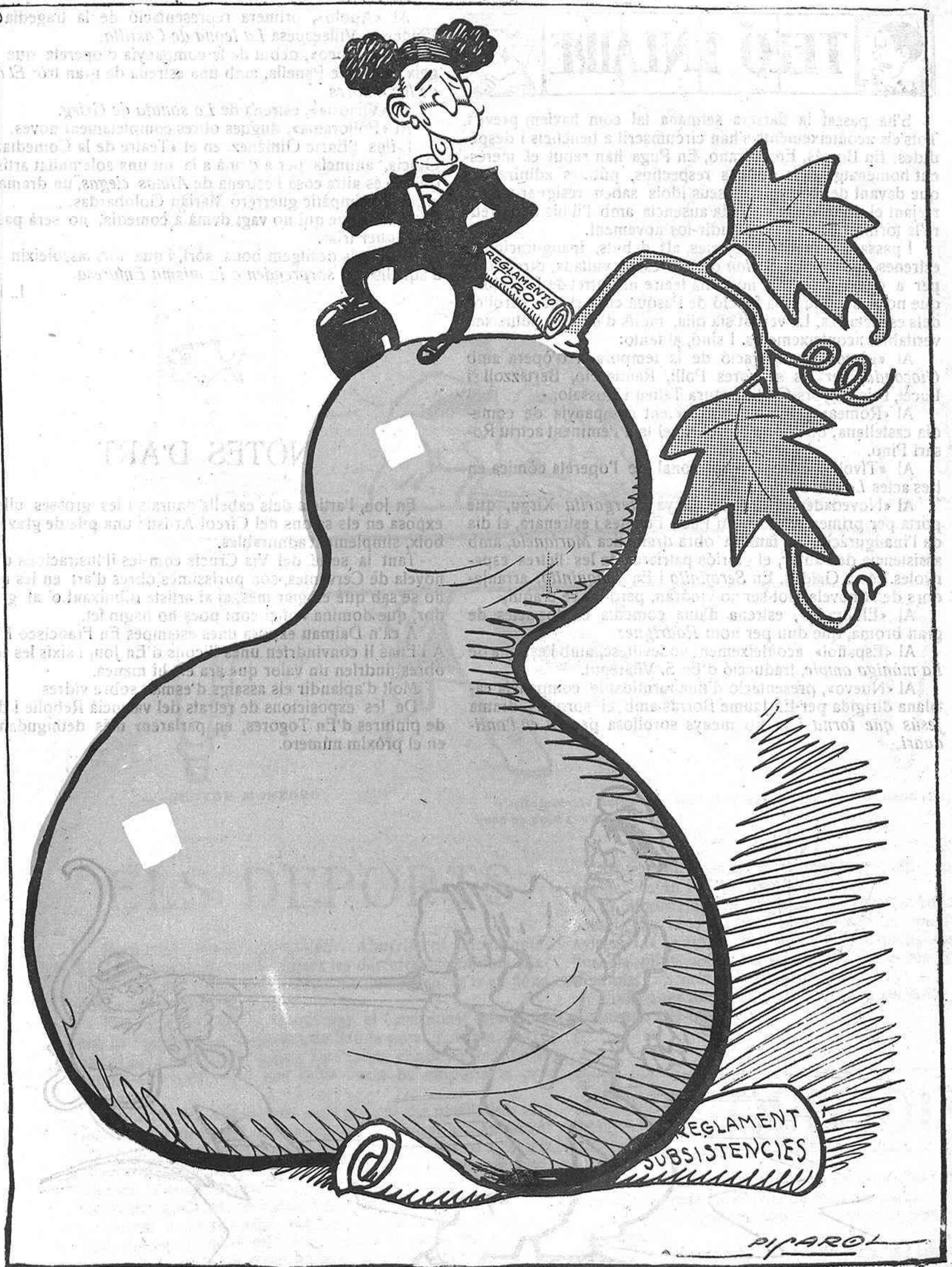
l'odi a tot lo català
i l'amor al flamenquisme
patriòtic-nacional.
Posa als núvols lo de fòra
i lo de casa ben baix,
no escatimis berretades
als de la unitat moral,
sangoneres noucentistes
de (no ho dic perquè ja ho sabs),

que are tenen la exclusiva
del saber i la bondat
i l'abnegació mai vista,
i la xamba Kolossal
de cobrar de certes caixes
sous bonics i triplicats.
Presta acato i reverències
a la magna potestat
dels qui, estant de cara a Europa,
(quan no hi fa de mal estar)
han vingut per redimir-nos
de pecats originals
i a donar-li un bany-marfa
de tudesc al català.

Finalment, d'aquestes Normes,
pots seguir-ne el tot o part,
con milló't convingui; i pensa
que en aquesta vall de gats,
quí trampeja, s'encarrila,
quí fa el droppo, viu molts anys!

J. BAUCELLS PRAT

— Vosaltres que aneu a seguir monuments, penseu que aquí no hi ha més monument que el meu.

TEIÓ ENLAIRE

S'ha passat la darrera setmana tal com havíem previst. Tots els aconteixements s'han circumscrit a beneficis i despedides. En Borrás, En Morano, En Puga han rebut el merescut homenatge dels públics respectius, públics admiradors que davant del comiat dels seus ídols saben resignar-se barrejant el dolor de la sobtada ausencia amb l'il·lusió de veure'ls tornar ben aviat i aplaudir-los novament.

I passant al ram de projectes, als debuts, inauguracions i estrenes que formen el *clou* de la present vuitada, direm que per a demà a la nit, no hi ha teatre ni teatret de Barcelona que no anunciï la seva funció de Pasqua com el més sorollós dels espectacles. La veritat sia dita, molts d'ells constitueixen veritables aconteixements. I sinó, al tanto:

Al «Liceo», inauguració de la temporada d'òpera amb *Gioconda*, per les senyores Polli, Randaccio, Bertazzoli i Lucci, i els senyors Gigli, Segura Talien i Rossato.

Al «Romea» debut d'una excel·lent companyia de comèdia castellana, que porta per coronel·la a l'eminent actriu Rosari Pino.

Al «Tivoli», estrena sensacional de l'opereta còmica en tres actes *La embajadora*.

Al «Novedades» debut de donya Margarita Xirgu, que porta per primer actor an En Paco Fuentes i estrenarà, el dia de l'inauguració, la famosa obra dramàtica *Marianela*, amb assistència de l'autor, el gloriós patriarca de les lletres espanyoles Pérez Galdós. En *Serafinito* i En *Joaquinito*, arranjadors de la novela, pot-ser no vindran, però no vé d'aquí.

Al «Eldorado», estrena d'una comèdia en dos actes, de gran broma, que duu per nom *Rodriguez*.

Al «Español», aconteixement vodevillesc, amb l'estrena de *La màniga ample*, traducció d'En S. Vilaregut.

Al «Nuevo», presentació d'una formidable companyia catalana dirigida per En Jaume Borrás amb el sorollós drama *Jesús que torna* i la no menys sorollosa peça *A cà l'anti-quari*.

Al «Apolo», primera representació de la tragedia d'En Francisco Villaespesa *La leona de Castilla*.

Al «Cómico», debut de la companyia d'opereta que dirigeix el mestre Panella, amb una estrena de gran trà: *El amor de los amores*.

Al «Victoria», estrena de *La sonata de Grieg*.

Al «Poliorama», dugues obres completament noves.

I fins l'Enric Giménez, en el «Teatre de la Comedia», de Gracia, anuncia per a demà a la nit una solemnitat artística, que no és altra cosa l'estrena de *Almas ciegas*, un drama original del simpàtic guerrero Marià Golobardas.

Així és que qui no vagi demà a comèdia, no serà pas per no poguer triar.

A tots els desitgem bona sort, i que tots assoleixin èxits d'aquells que sorprenden a la misma Empresa.

L. L. L.

NOTES D'ART

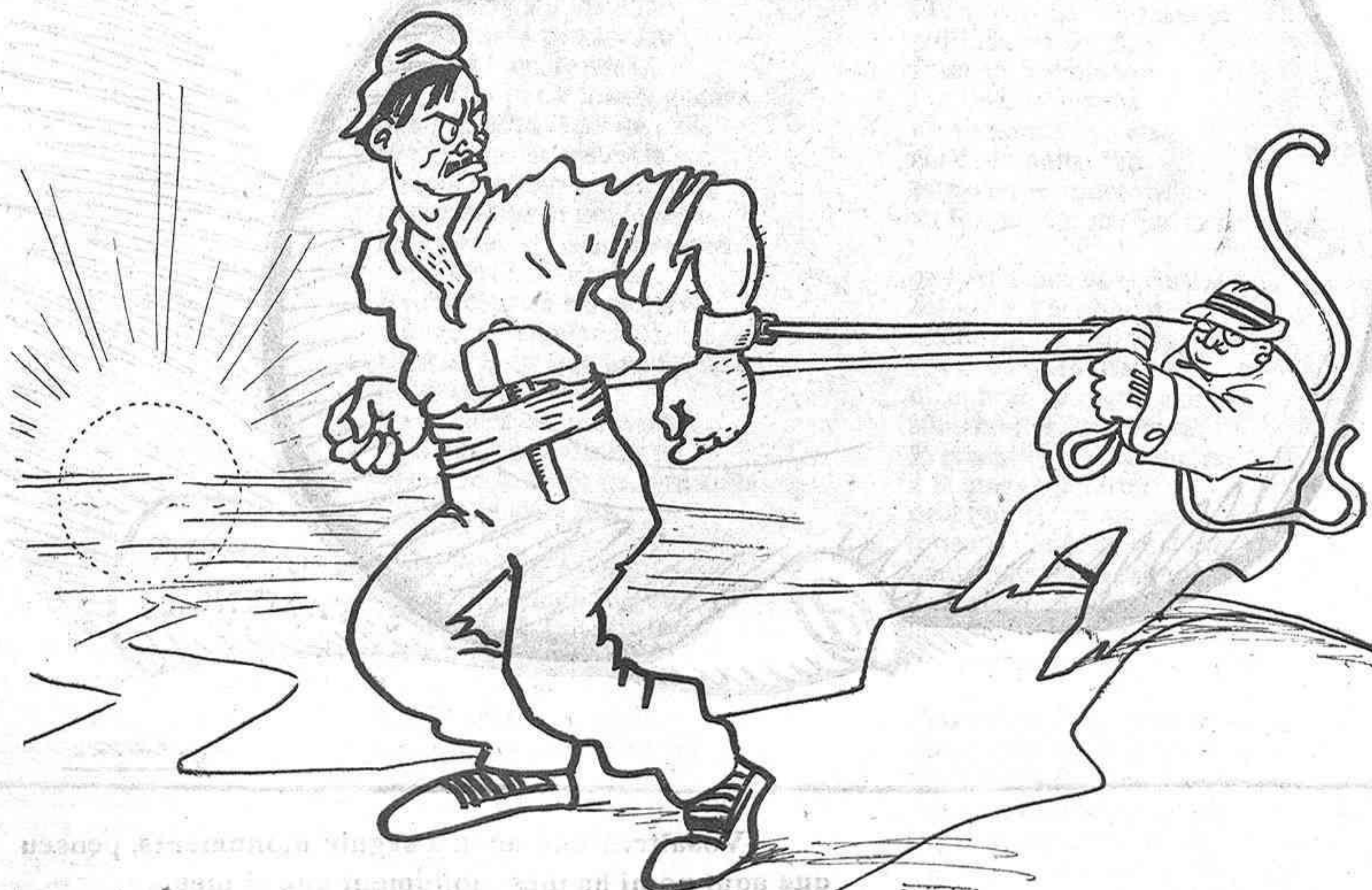
En Jou, l'artista dels cabells daurats i les grosses ulleres, exposa en els salons del Círcol Artístic una pila de gravats al boix, simplement admirables.

Tant la serie del Via Crucis com les il·lustracions d'una novela de Cervantes, són puríssimes obres d'art en les quals no se sab què elogiar més, si al artista dibuixant o al gravador, que domina l'ofici com pocs ho hagin fet.

A cà'n Dalmau exposa unes estampes En Francisco Elías. A l'Elías li convindrien unes lliçons d'En Jou, i aixís les seves obres tindrien un valor que ara els hi manca.

Molt d'aplaudir els assaigs d'esmaït sobre vidres.

De les exposicions de retrats del valencià Rebolle i de la de pintures d'En Togores, en parlarem més detingudament en el pròxim número.

—Atraaaásl... Atraaaásl...

EL SENYOR MONTORO

—Després de Barcelona, Girona, Tarragona... i Lleida... Està vist que sóc un peix que em porto l'oli.

ELS DEPORTS

Poca cosa. *Barcelona-Athlétic*. Aborriment, monotonía. El Campionat català està donant les darreres extremitats. Sabut el campió: l'*Espanya*, ja a tots els demés tant se'ls en dona quedar bé com malament.

I és que, realment, aquest any el Campionat futbolístic ens ha resultat una fiambrella de llauna pura. Tots els Clubs han jugat a qui ho feia pitjor. I a l'últim, el que ha tingut més xamba—no més joc ni més valúa—se'n ha emportat el primer lloc.

En aquestes condicions no's pot pas dir que'l Club vermell estigui en bones condicions per a aspirar al Campionat d'Espanya. I això quedà demostrat diumenge passat a la vila castiça del *schottis* i de la *Bombi* al jugar la primera semifinal en la que'l *Madrid F. C.* introduí als nostres la friolera de quatre goals per un que'n lograren els vermells.

Anem a dir per això, que l'any passat al *Barcelona*, portant un equip molt més fort, també li passà una cosa per l'istil. Però, vaja, ara no'ns en hem de enrecordar.

No'ns en recordem, i a l'ensemps pensem que diumenge venen els madrilenys a casa nostra, que'ls rebrem amb tota correcció com se mereixen enguany, i que l'*Espanya* pot molt bé—si vol i no baden els seus davanters—introduir-los-hi mitja dotzeneta de goals.

Aquest són els nostres desitjos, però, ah!—aquest ah! ben patètic—seràn realitat? No ho sabem.

El *Madrid* aquest any està més reforçat encara que l'any passat. Els seus davanters saben més fer *goals* que'ls espanyistes, i si l'equip nostre té un dia d'aquells que no saben ficar la pilota a dins, adéu *Espanya*! Totes les ilusions a cà'n *Pistraus*. *Lasciate ogni speranza*.

En fi, pocs dies ens manquen per a sortir de dubtes. Fins diumenge a la tarde!

HIP

Dissabte passat tingué lloc al carrer de les Corts Catalanes una gran parada de carros de escombriaires.

Era que'ls regidors passaven revista al personal i material de llimpiesa.

I, naturalment, allí, en aquella hora, tot era nou, flamant, nèt i bonic. Allò semblava l'exercit teutó en el moment d'invadir a Bèlgica.

On havien de passar-la, la revista, era cap als carrers del Poble Sèc, o cap a les travessies del Carrer Nou.

Allí feia falta, el personal i el material d'escombrarles!...

En Cambó va assolir, a Terrassa, un èxit gros.

Però l'èxit d'En Cambó a Terrassa no té cap valor al costat del èxit espeterrant que obtindrà, a tot Catalunya, el Número 2000 de L'ESQUELLA, que s'està acabant de confeccionar, i del qual donarem molt aviat el corresponent *Sumari*.

Allò sí que serà èxit. I ho podem assegurar des d'ara davant dels centenars de comandes que rebem ja dels estimats corresponents que, al sapiguer que el tal *numeret* constarà de 84 planes atapeïdes de il·lustració i de text i que la Coberta, una hermosa alegoria, serà d'En Ramón Casas, s'apressuren a *er pedido* per a no quedar-se sense.

Degut a les circumstàncies especials que ha creat la suspensió de les garanties, el valent setmanari *La Campana de Gracia* s'ha vist obligat a aplaçar la publicació del número extra que tenia anunciat per a demà i que dedicava a la Revolució russa.

¿Un altre auto, ja?

«A nombre de don Alejandro Lerroux ha sido concedido, por este Gobierno Civil, un carnet de circulación para un automóvil.»

Això no està prou ben explicat, tractant-se de qui es tracta. Havía de dir: «...para un automóvil, el odioso vehículo de la burguesía».

Fa una temporada que's registren molts accidents de gas. La gent poc previsor a se'n va al llit sense tancar la aixeta

de pas o el comptador i, si queda alguna espita oberta, l'endemà dematí... ja està: l'habitació plena de fluid i els veïns asfixiats. Convé, doncs, no badar.

Perquè les conseqüències de un petit descuit són molt llastimoses. I el *Gas*, després, no en té prou amb enviar-te al altre barri, sinó que... al cap del mes te presenta la factura centuplicada, o sia amb els metres cúbics que has hagut de menester per a morir-te.

I això és molt trist; tant trist com ésser cornut i pagar el beure.

El senyor comte de Romanones ha dit a una Comissió de Directores de diaris que l'ha anat a visitar que no pot suprimir la censura previa.

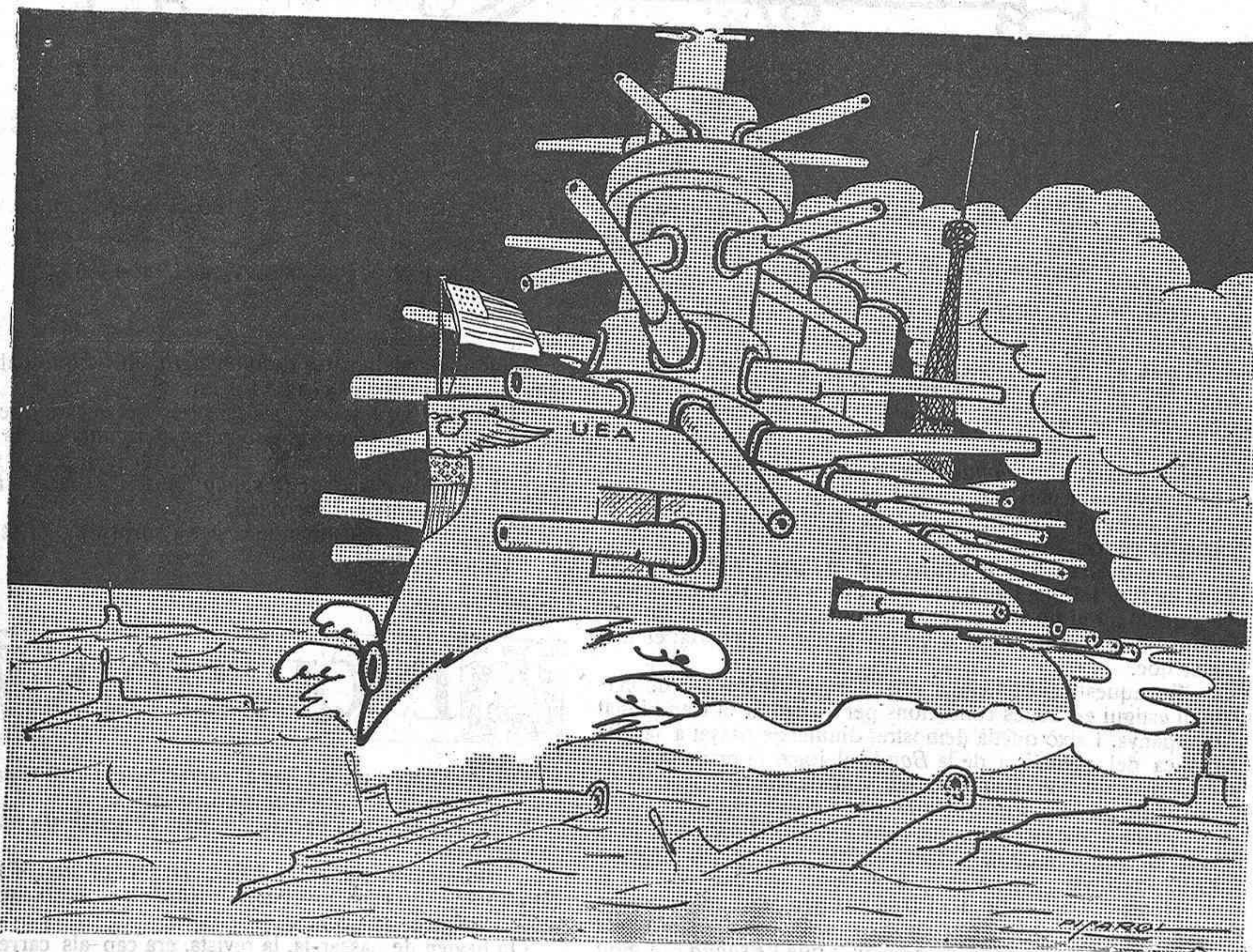
Ja'ns en fem el càrrec. Ell es un home que sense la censura no seria res. Li està agrait!

Què passa a Barcelona? Què passa? Veïam. La situació és tal, que val la pena d'examinar lo que passa. Veïam:

«Banquet a La Goya.» «Un *entradon* als toros.» «Banquet a Ballesteros.» «Banquet a Don Bartolomé de Roselló.»

No està mal. No crec que la censura hi tingui res que dir. I el senyor governador comença a dubtar de tot allò que deien d'escasetat de subsistències.

S'ha fet una revista del material per a la neteja pública i domiciliaria.

Si l'acollè dels Estats Units no és una bona ajuda, al menys no's podrà dir que s'ha perdut per falta de xeringues.

MAMÀ SATISFETA

— Ai, filla, que estàs guapa!... Sembles la «maja medio desnuda de Goya.»

Els regidors de no se quines comissions la passaren. I diuen que'n van quedar molt satisfets. Tremolem!

Vatua el món! Semblava, al descobrir-se un noi lligat de peus i mans en una claveguera, que teníem *suceso*... i res; *El Liberal* no n'ha pogut treure suc, perquè ha resultat que's tractava d'un noi massa aixerit.

Res; és allò: impulsos de la *infanteria*... com va dir, ara no sabem si En Chil, En Pich o En Cullaré.

Des del dijous de l'altra setmana, els espanyols viuen amb les garanties sospeses.

En Romanones sab que aqueix és el millor sistema per a fer fracassar tota mena d'intentones revolucionaries.

Tan-de-bò el mateix sistema servís per a abaratir les subsistencies. Perquè aquestes sí que estan ben sospeses ja fa dies.

Per això quan se'ns preguntí: «Com estem de garanties?» podem ara contestar: —A l'altura del bacallà!...

A l'Ateneu Enciclopèdic Popular ha fet sa presentació un nou *Esbart de rapsodes*.

I els policies castellans estan indignats de tanta *tolerancia*. Per a ells això és una mena de *logia* de conspiradors.

NOTES DE CASA:

De l'«Orfeó Gracienc» havem rebut invitacions per als actes socials d'aquest mes.

De l'«Ateneu Enciclopèdic Popular», per a les sessions de «Poesia Castellana Contemporània» que s'han inaugurat amb molt d'èxit.

I de la «Schola Orpheònica» per a la dissertació pública «sobre'ls darrers concerts», donada en aqueixa entitat pel seu president En Joan Ventura i Rodriguez.

A tots, mercès.

RESPOSTES A PAGADES

J. C. i P.: Moltes mercès per lo enviat; quasi tot anirà, però... ail... que, amb tot el nostre sentiment, no podem destinar res de col·laboració al extra que preparem. Per la seva condició de número especial, aqueix ha sigut compaginat amb molta antelació i tots els treballs que hi consten són temes determinats, encarregats a redactors especialistes. Perdoni, i valgui, aquesta nota d'escusa, per a tots aquells estimats col·laboradors literaris i artístics que'ns han ofert originals per a l'esmentat número. Ens sab molt greu, però'ns és impossible complaure'ls.—F. Bacardí: El dibuix, com a dibuix, no và; i el xisto, com a xisto, ja és del domini públic.—Charito: el seu *besalamà* acompanyat de una invitacio, encara!...—M. Romo (Hostalrich): No la recordem d'enlloc, més creiem que és original. ¿Sab perquè? Perquè és bastant incorrecte.—Armangué: Gracies, però no'ns té utilitat.—Ramon de Ribas: Gracies.—Eduart Maria: No'ns convé.

Antoni López, editor, Rambla del Mig, 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat n.º 2

TELÉFONO 4115

NUMERO 2000

EDICIONS POPULARS

Acaba de sortir

Segona edició

A CÀ L'ANTIQUARI

MONOLEGS

per Santiago Rusiñol

per Santiago Rusiñol

Un tom en 8.º

Pesetes UNA

Un tom en 8.º

Pesetes UNA

Obra de actualidad

GABRIEL MIRÓ

FIGURAS DE LA PASIÓN DEL SEÑOR

TOMO II

Un tomo magníficamente encuadernado

Pesetas 5

DR. SAIMBRAUM

Los hijos bien educados

Un tomo en 8.º

Pesetas 1'50

DOCTORA FANNY

Como debo comportarme en Sociedad

MANUAL DE PRÁCTICAS SOCIALES

Un tomo en 8.º

Pesetas 1'50

Dia 27, número 2000

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no's remet, además, un ral per a certificat. Als corresponsals se'ls otorguen rebaixes.

ARTRITISMO · REUMA · GOTA PIPERAZINA D^R. GRAU

PIDASE EN TODAS PARTES

LICOR BREA MÜNERA

CONTRA

- CATARROS
- TOSSES-BRONQUITIS
- EXPECTORACIONES
- ASMA Y DEMAS AFECCIONES DEL APARATO RESPIRATORIO

LABORATORIO MÜNERA
CASA FUNDADA EN 1875
BARCELONA

Refectarium

Brasserie
Pâtisserie
Grillerie

Rambles del Mig, 36-38
:: Teléfon A 4646 ::

GUILLERMO PATTEBERG

Importador de Maquinaria de toda clase, Hierro, etc. :: Fabricante de Guardioles para Gardas

Teléfono 684 - Direc. tel.: Pattedberg Cortes, 649, ent.º BARCELONA

El mejor disolvente de los uratos
Asepsia de las vias urinarias
Óóloos nefríticos
Reuma artloular
Nefritis
Tifus
Gota

UROMETINA

LAMBIOTTE HERMANOS

Sinónimos: Urotropina - Hexametileno tetramina - Formina

PÍDASE folleto explicativo. Muestras a los Señores médicos

Agto. gen.: S. NAVARRO
Rambla del Centro, 8 y 10-Barcelona

El millor remei per a curar el
ESTRENYIMENT CRONIC
i evitar les seves fatals conseqüencies és el

LAXOL AMARGÓS

Preciós regulador de les funcions gastro-intestinals
Purgant vegetal suau-Laxant perfecte-Depuratiu sens rival
27 anys de gran èxit. - Proveu-lo i vos en convenceu
De venda en les principals farmacies

El dia 27 d'aquest mes

Número 2000

DE

L'Esquella de la Torratxa

Quaranta anys de vida catalana

AL·LIADÓFILS

—No trobes que hauríem de iniciar un homenatge an En Wilson?...

—Jo ja ho he fet. Acabo de demanar llagosta a l'americana,